

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ενότητα Αναλυτικού Προγράμματος:

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ (3000–1100 π.Χ.): (α) Κυκλαδικός, (β) Μινωικός Πολιτισμός και (γ) Μυκηναϊκός Πολιτισμός (εκτός από την υποενότητα «Εποχή του Χαλκού στην Κύπρο»)

Διάρκεια εξέτασης: 40΄

ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΕΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (Μονάδες 6)

Να απαντήσετε και στις τρεις (3) ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

A1. Κάθε στοιχείο της Στήλης Α αντιστοιχεί με ένα στοιχείο της Στήλης Β. Να γράψετε στα φύλλα εξέτασής σας τους αριθμούς της Στήλης Α και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της Στήλης Β που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Προσοχή: Στη Στήλη Β περισεύουν δύο (2) στοιχεία.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Γραμμική Α΄	(α) Ανασκαφές στις Μυκήνες
2. Γραμμική Β΄	(β) Ανασκαφές στην Κνωσό
3. Άρθουρ Έβανς	(γ) Ανασκαφές στις Κυκλάδες
4. Ερρίκος Σλήμαν	(δ) Μυκηναϊκή γραφή
	(ε) Μινωική γραφή
	(στ) Κυκλαδική γραφή

(4 x 0,5 μ. = 2 μον.)

A2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος», δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

α. Κατά την εποχή του χαλκού, μαρτυρούνται τοιχογραφίες στους τρεις μεγάλους πολιτισμούς που αναπτύχθηκαν στον ελληνικό χώρο.

β. Η θρησκεία των Μυκηναίων ήταν μονοθεϊστική.

γ. Στη μινωική θρησκεία υπήρχαν γυναικείες θεότητες.

δ. Τα μαρμάρινα ειδώλια είναι χαρακτηριστικά έργα του μινωικού πολιτισμού.

(4 x 0,5 μ. = 2 μον.)

A3. Να συμπληρώσετε την κάθε μία από τις πιο κάτω προτάσεις με μία από τις τρεις επιλογές που ακολουθούν, ώστε να σχηματιστεί μια ιστορικά ορθή πρόταση. Να γράψετε στο φύλλο εξέτασής σας τους αριθμούς των προτάσεων και δίπλα από τον

κάθε ένα το γράμμα της φράσης που απαιτείται για τη συμπλήρωση.

(α) Σημαντικό κέντρο του μυκηναϊκού πολιτισμού υπήρξε η:

- i. Φαιστός ii. Ζάκρος iii. Κνωσός iv. Θήβα

(β) Ο δίσκος της Φαιστού έχει ιστορική σημασία, επειδή περιέχει:

- i. μια αφήγηση για κατορθώματα ηρώων ii. μια μινωική γραφή
iii. λίστες αντικειμένων iv. ένα ποίημα

(γ) Εμπορικούς σταθμούς ίδρυσαν οι:

- i. Μινωίτες ii. Κυκλαδίτες iii. Μυκηναίοι iv. Αιγύπτιοι

(δ) Ένας από τους λόγους ανάπτυξης του κυκλαδικού πολιτισμού ήταν:

- i. η προνομιακή γεωγραφική θέση ii. η πολεμική δύναμη
iii. ο χαλκός iv. η κτηνοτροφία

(4 x 0,5 μ. = 2 μον.)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (Μονάδες 7)

Να απαντήσετε και στις **τρεις (3)** ερωτήσεις.

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

(α) **Ταυροκαθάψια**

(πολιτισμός στον οποίο μαρτυρείται, περιγραφή)

(1 μον.)

(β) **Θολωτοί τάφοι**

(πολιτισμός στον οποίο μαρτυρούνται, ένα [1] παράδειγμα)

(1 μον.)

B2. Να περιγράψετε τη διοικητική οργάνωση των Μυκηναίων και να κάνετε μια σύντομη σύγκριση με την αντίστοιχη μινωική, επισημαίνοντας μία (1) ομοιότητα και μία (1) διαφορά μεταξύ τους.

(3 μον.)

B3. Οι Μινωίτες ήταν λαός ειρηνικός, ενώ οι Μυκηναίοι πολεμικός. Να αναφέρετε ένα (1) στοιχείο για τον κάθε λαό που να δικαιολογεί την άποψη αυτή.

(2 μον.)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (Μονάδες 7)

Να απαντήσετε και στις **δύο (2)** ερωτήσεις.

Γ1.

ΠΑΡΑΘΕΜΑ

Οι θεωρίες οι οποίες αποπειρώνται (= προσπαθούν) να εξηγήσουν το τέλος της μυκηναϊκής εποχής είναι ποικίλες και μπορούν να συνοψιστούν σε τρεις μεγάλες τάσεις. Η πρώτη υποστηρίζει ότι παρενέβη ένας εξωτερικός παράγοντας και πιο συγκεκριμένα ένα μεταναστευτικό ρεύμα που επιδέχεται

δύο ερμηνείες: είτε επρόκειτο για τους Δωριείς είτε για τους αποκαλούμενους «λαούς της θάλασσας». Η δεύτερη τάση δίνει το προβάδισμα στους φυσικούς παράγοντες, σε σεισμούς ή σε αλλαγές των κλιματολογικών συνθηκών. Και η τρίτη επιχείρησε να εξηγήσει το τέλος του μυκηναϊκού πολιτισμού με βάση τις αντιθέσεις της οικονομικής και κοινωνικής δομής, αποδίδοντας στις εσωτερικές συγκρούσεις τον ρόλο του διασπαστικού παράγοντα.

M. S. Ruipérez και J. L. Melena, *Οι Μυκηναίοι Έλληνες*,
Εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα 1996, σ. 214–216

Αφού μελετήσετε το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

(α) Να καταγράψετε με δικά σας λόγια τις τρεις (3) θεωρίες για τα αίτια της παρακμής του μυκηναϊκού κόσμου. **(3 μον.)**

(β) Ποια από αυτές τις θεωρίες θεωρείτε εσείς την πιο πιθανή; Να εξηγήσετε. **(1 μον.)**

Γ2.

ΠΑΡΑΘΕΜΑ

Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων εμπορικού χαρακτήρα, όπως η εισαγωγή απαραίτητων πρώτων υλών στην Κρήτη και ο έλεγχος των ανταλλαγών στον αιγαιακό χώρο μέχρι και την Ανατολή, θα μπορούσε να είναι ο πιθανότερος λόγος αυτής της θαλασσοκρατίας. Ο παράγοντας αυτός ερμηνεύει καλύτερα τις προνομιακές σχέσεις που αναπτύχθηκαν μεταξύ Κρήτης και ορισμένων Κυκλάδων. [...] Η γεωγραφική θέση των νησιών αυτών τα ανέδειξε σε θέσεις κλειδιά για τον έλεγχο του αιγαιακού εμπορίου. [...] Η ανάγκη εισαγωγής μετάλλου στην Κρήτη αναφέρθηκε συχνά ως αιτία της έντονης εμπορικής δραστηριότητας που αναπτύχθηκε στο Αιγαίο. Η Κρήτη θα πρέπει να προσέφερε ως αντάλλαγμα υφάσματα, γεωργικά και βιοτεχνικά προϊόντα.

J.-Cl. Poursat, «Η αρχή της Ύστερης Χαλκοκρατίας στην Κρήτη», στο
Οι πολιτισμοί του Αιγαίου κατά τη Νεολιθική και την Εποχή του Χαλκού,
Εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα 1996, σ. 341–343

Αφού μελετήσετε το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

(α) Να αναφέρετε και να εξηγήσετε δύο (2) λόγους για τους οποίους οι Μινωίτες κυριάρχησαν στη θάλασσα. **(2 μον.)**

(β) Ποιος λαός τους διαδέχθηκε σε αυτή τη θαλασσοκρατία και με ποιο τρόπο υπερίσχυσε; **(1 μον.)**

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ (3000–1100 π.Χ.): (α) Κυκλαδικός, (β) Μινωικός Πολιτισμός και (γ) Μυκηναϊκός Πολιτισμός (εκτός από την υποενότητα «Εποχή του Χαλκού στην Κύπρο»)

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

1. Να εντοπίζουν στον χάρτη του Αιγαίου τα σημαντικότερα κέντρα του κυκλαδικού πολιτισμού και να αναφέρουν τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματά του.
2. Να εντοπίζουν στον χάρτη της Κρήτης τα σημαντικότερα κέντρα του μινωικού πολιτισμού και να αιτιολογούν τη συγκεκριμένη γεωγραφική θέση.
3. Να αναφέρουν τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα του μινωικού πολιτισμού.
4. Να εντοπίζουν στον χάρτη τα κυριότερα κέντρα του μυκηναϊκού πολιτισμού καθώς και τους χώρους εξάπλωσής του και να αιτιολογούν τις συγκεκριμένες γεωγραφικές θέσεις και επεκτάσεις.
5. Να κατανοούν τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα του μυκηναϊκού πολιτισμού και να αιτιολογούν ομοιότητες και διαφορές με τα αντίστοιχα του μινωικού.
6. Να σχολιάζουν τους λόγους παρακμής του μυκηναϊκού πολιτισμού.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

1. Κυκλάδες, κυκλαδικός πολιτισμός, λόγοι ανάπτυξης, μαρμάρια ειδώλια, τοιχογραφίες
2. Κρήτη, Κνωσός, Φαιστός, Ζάκρος, Μάλια (αξιοποίηση χάρτη)
3. Αρθούρος Έβανς, μινωική θαλασσοκρατία, μινωικά ανάκτορα, γραφή (δίσκος της Φαιστού, Γραμμική Α), θρησκεία (γυναικείες θεότητες, ιερά σύμβολα, ταυροκαθάψια), ζωγραφική, αγγειοπλαστική
4. Μυκήνες, Τίρυνθα, Πύλος, Θήβα, Ορχομενός, Γλας κ.ά., μυκηναϊκή θαλασσοκρατία, εμπορικοί σταθμοί, αποικίες (αξιοποίηση χάρτη)
5. Ερρίκος Σλήμαν, μυκηναϊκά ανάκτορα, ακρόπολη, άναξ, μυκηναϊκή θαλασσοκρατία, γραφή (Γραμμική Β), θρησκεία (πάνθεον, «Πότνια»), αρχιτεκτονική (ανάκτορα, οχυρώσεις, κυκλώπεια τείχη, θολωτοί τάφοι), ζωγραφική (τοιχογραφίες), κεραμική (μυκηναϊκά αγγεία), μεταλλοτεχνία, σύγκριση μυκηναϊκού πολιτισμού με τον μινωικό (επισήμανση επιδράσεων του μινωικού στον μυκηναϊκό, καταγραφή ομοιοτήτων και διαφορών)
6. Λόγοι παρακμής